

Helena Němcová

***Jeden život
navíc***

eroika

Helena Němcová
Jeden život navíc

Eroika

Helena Němcová
Jeden život navíc

Eroika

© Helena Němcová, 2011

© Eroika, 2011

ISBN 978-80-87409-08-4

*„... žálím na každého, kdo lásku tvoji chce mi drze
brát, ať jakkoli, však láskou nejvíce...“*

J. Vrchlický, Hippodamie

BOHUNKA

Bohunka zavřela skříň a přešla k oknu. Slunce ještě nevyšlo, bodejť, ještě není pět hodin, nějak nemůžu dospát a dům je tichý, najednou až moc tichý, prázdný. Ne že bych se bála, kdopak by chtěl vykrást celkem chudou, i když teď úplně samotnou ženskou... Sebrala připravenou hromádku oblečení – černé punčochy, černý kostým, černá, černá, černá.

Koupelna je prázdná, není potřeba klepat a čekat, až se uvolní, najednou jsem sama, úplně a docela sama, ťukání hole na dlaždicích slyším jenom v podvědomí, vyčkávající obličej za oknem kuchyně tady není, můžu jít, kam chci, a přijít domů, kdy chci, a vůbec můžu všechno, co chci... Přála jsem si to? Možná jsem si někdy i trošičku libovala ve stresu, kterým jsem se čas od času brodila, život v sinusoidě, hned nahoře a hned úplně dole, panebože, jak jsem to mohla vydržet celá ta léta?

Pustila naplno sprchu, horká voda je příjemná a tekuté mýdlo hezky voní, koupila ho včera jen tak, z čisté rozmařilosti. Do včerejška stačilo obyčejné mýdlo – *je to levnější a umeje tě to právě tak! Pro koho by ses chtěla vonět?*

Fanda s Barborkou přijedou kolem osmé, nevím, jestli sami, nebo Fanda se ženou a Barborka s přítelem. Přítel, to slovo tady nesmělo padnout. Barborku snášela, ta se tady mohla objevit kdykoli, je to přece vnučka, krev její krve.

Vidíš, to je ta jeho výchova, ještě že odešel, když byly děti malé, kdoví, co by z nich bylo, to jen ty jsi furt

v něm viděla bůhvíco, ale kdybych to byla neříkala, ještě než sis ho vzala, ale kdepak, máma nemá nikdy pravdu, i kdyby to myslela sebelíp! Přítel, to je holt dneska v módě, dneska je s ním a zejtra ji pustí k vodě, jen když se s ní vyspí, no jak myslíte, ale já s tím rozhodně nesouhlasím! Lidi mají spolu žít spořádaně, dokud se nevezmou – ale co ti budu povídat, stejně si uděláte, co chcete!

Viděla jsem ho vlastně jenom jednou, když jsem jela do Prahy – řekla jsem, že musím nakupovat, abych se vyhnula kázání, dohodly jsme se s Barborkou a navštívila jsem je. Bylo to moc hezký, v tom malém bytečku se z každého koutku dívala láska, byl tam klid a příjemně a mně se vůbec nechtělo vracet se zpátky. „Barborku mám rád,“ povídal, „jenže ona si mě nechce vzít, prý je to takhle lepší a papír ničemu nepomůže.“ No dobře, nakonec má ta holka pravdu, s Františkem jsme papír měli a... darmo mluvit! Jen když jsou spolu – a teď chtějí dítě, jestlipak se jim to podaří? Chtěla bych vnoučátko, od dcery, ono ať je to jak chce, když má ženská holku, tak si s ní je nějak blíž, ne že by ji měla radši, to ne, ale snad že jsou obě ženské nebo co – kluk se ožení a najednou je pryč, já vím, musí to tak bejt, ale holka se přece jen sem tam do náruče vrátí, svěří se, kluk ne! Asi je to tak dobře, mužskej si přece musí poradit sám, kampak s mámou! Stejně bych ráda věděla, co je s Františkem, co od nás odešel, nevím o něm vůbec nic, dohromady se vlastně neozval, pravda, peníze na děti posílal a hodně, až moc, ale jinak ani řádku, ani vzpomíněčku...

„Bude to tak lepší,“ řekl při odchodu, „pro vás i pro mě. A dětem řekni, co chceš, třeba že jsem umřel, nebo

– jak myslíš! Nechci, aby moje děti byly půjčováci, byly by z toho asi dost zmatený, vidím to u některých známých, handrkují se o každou minutu, mávají rozsudkama, a děti v tom lítají! Na tebe se nezlobím, zkrátka sis vybrala matku, tak se tu s ní měj dobře! Kdyby ses chtěla rozvést, dej mi vědět, potíže ti dělat nebudu, ale rozmysli si vzít sem jinýho chlapa, byl by to chudák!“

Vidíš, ani o ty děti nedbá – sobec, kdybych ti to byla neříkala, že je mi na něm něco divnýho, ale to jsi měla svůj rozum, a teď to máš! Ani podívat se na ně nepříjde, jakživ jim nic nepošle, jen ty peníze! Sama s dětma, ještě že jsem tady já, nevím, co by sis počala!

To bylo ze začátku, hned po Františkově odchodu, denně a pořád a tenkrát jsem ještě měla chuť řvát, vykřičet jí to do obličeje: Hovno bych si počala, kdybychom byli s Františkem sami bez tebe, nikdy by neodešel! Jenže jsem měla jen tu chuť, nezařvala jsem, sama pro sebe jsem se vymlouvala na to, že nechci dělat scény před dětmi. Proč jsem neměla odvalu utkat se s ní, zachránit sobě muže, a hlavně dětem rodinu? Nevím. Asi jsem se vyhýbala konfliktům, nesnesla jsem, aby se tvářila ublíženě nebo nemluvila a byla uražená. Zrovna tak nevím, kdy jsem se na věci začala dívat jejíma očima, kdy jsem začala myslet jako ona, a hlavně hodnotit věci jako ona. Ne pořád, ale čím dál víc! Asi proto, že jsem za ty roky byla unavená, tupá a bez vlastní vůle, nemohla jsem ani hnout prstem bez komentáře.

Prosím tě, co furt chodíš na záchod, není ti něco? Jaký jsi to dala příbory, víš přece, že tyhle nesnáším! štitivě píchla prstem do příborů s modrou střenkou, které jsem dostala jednou k Vánocům od Vendulky. *Jak si můžeš k týhle sukni vzít tenhle svetr, to se přece vůbec*

nehodí, tenhle si vem! A pořádně se voblíkni, je chladno – tendle kabát ne, prosím tě, podívej, jak v něm vypadáš! A kdy přijdeš? Abych věděla, na kolik mám udělat večeri! A kam vlastně jdeš?

Dětem František určitě scházel, i když o tom jeden ani druhý nikdy nemluvili – ostatně dětí z rozvedených rodin je dneska tolik, že jim to nakonec snad ani nebylo divný. Z rozvedených – vždyť my se nerozvedli, jenom jsme žili každý jinde a jinak.

Sprcha zchladla, no prosím, vycedila jsem celý bojler, to by, panečku, bylo zle!

Člověk se tady už ani pořádně umejt nemůže, no jo, kdo by myslel na bábu, hlavně že von je čistej, a ty vostatní se můžou jít mejt do potoka! Ach jo, mám já to život! A to ste si ještě vymysleli místo vany ten sprchovej kout, to jsem zvědavá, kde bys máchala prádlo, kdyby se ti podělala pračka, beztak se to v tý automatický pračce tak nevypere!

Studená voda už není zdaleka tak příjemná, Bohunka otočila kohoutkem a sáhla po osušce. Stejně je tady zima, měla jsem ještě nechat puštěné topení, jenomže ten letitý zvyk – *prosím tě, radši se oblečeme, stejně jsi celý den pryč a já to vydržím, škoda plynu* – udělal svoje. Včera odpoledne bylo teplo. Nějak zapoměla, že květnové teplo je ošemetné a noci ještě bývají studené.

Odkládá ručník a natahuje černé punčocháče, černé kombiné nemám, no co, pod kostýmem to vidět nebude, sukni – zase je mi veliká, přece jen bych asi měla víc jíst, co se do mě v posledních týdnech paní Divišová namluvila, jídlo mi nosila, ale co to bylo platné, nic mi nechutnalo, byla jsem jako zmlácená, chodila od ničeho k ničemu a vůbec... Dneska vlastně poprvé je mi

docela dobře, je to absurdní, že zrovna dneska – a taky se těším, že přijedou děti, nebývalo jim tu příjemně, a není divu. Snad teď budou s větší chutí sem tam jezdit za mámou, možná že mě i pozvou. Sama bych se k nim nehrnula, vím, jak dokáže starší člověk někdy ty mladé obtěžovat, i když se snaží jim do ničeho nemluvit. Jsem stará, když mi ještě není ani pětapadesát? Nikdy jsem nebyla dost stará, abych měla svůj rozum, jen když bylo potřeba něco vyřídit, zařídit, udělat, zaplatit – na to jsem byla dospělá dost!

Natáhla pantofle, jsou otahané až běda, musí si koupit nové, přece i doma má člověk vypadat k světu – zatím se řídila názorem pro doma všechno dobrý, bylo to daleko jednodušší než se hádat, a pantofle... jsou důležitější věci!

Natočila do konvice vodu, udělám si kávu, žádnéj ovocnej čaj, a mám tady kousek koláče, ten rebarborevej, co jsem včera upekla kvůli dětem, načínat nebudu, to až odpoledne, snad tady aspoň chvilku se mnou zůstanou. Přehlédla kastroly v lednici – svíčková, dvě šišky knedlíků v igelitových sáčkích, bude to stačit? Vlastně ani nevím, jak ten Barborčinej moc jí... Fanda má svíčkovou rád a Barborka si snad taky dá říct, a když ne, udělám jí napřírodno kuřecí řízky. Už skoro ani nevím, co jí chutná, třeba je v jiným stavu a má úplně jiné chutě. Jestlipak mám okurky, usmála se vlastní myšlence, okurky a kyselé ryby, typická omletá těhotenská dieta! Jenže třeba já zrovna měla chuť úplně na něco jiného, vzpomíná, při Fandovi na zmrzlinu a při Barborce, vlastně si to už ani moc dobře nepamatuju, to mi bývalo moc špatně a taky tady to nebylo zrovna nejružovější, František odcházel a zase se vracel, až

teprve když se Barborka narodila a povyrosla, odešel nadobro – to jí byly tři roky. Pak už jsem ho neviděla... darmo vzpomínat!

Barborka už vlastně ani dlouho nepsala, jen včera večer telefonovala, že určitě dneska přijede, pochopitelně, na babiččin pohřeb. To Fanda se přece jen občas ozve, zavolá a před Vánoci tady byl i s Vendulkou a dětmi, přivezli dárky, i pro babičku, ale... Ne, nemysli na to, těš se na děti, napomíná se.

Kuchyňské hodiny ukázaly sedmou, to to uteklo, bo-dejť ne, když jsem se hodinu čvachtala ve sprše! Káva zavoněla... – *to už si zas vaříš kafe, kdyby sis do toho aspoň dala cukr a trochu mlíka, kdo to jakživ viděl, bejt živa jen o hořkém kafi a černým chlebu, já se ti divím...! Podívej se na sebe, jak jsi vychrtlá, máš na krku vrásky, no jakpak ne, z takovýho jídla! Ale když já to říkám, jako by člověk mluvil do dubu, děláš si stejně, co chceš! Už nejsi mladá, a když budeš hubená, to bude krása! Vypadáš stejně v poslední době jako boží umučení a taky se tak tváříš – a co ti vlastně chybí? –*

Panebože, slyším to, nebo jsem se dočista zbláznila, rozhlédla se kuchyní, nikde nic, jakpak bych to mohla slyšet, je přece mrtvá, docela potichu leží v černých šatech připravená na cestu, kam vlastně? Poslední cesta, z níž není návratu, tak nějak se to říká – stiskla si oběma dlaněmi spánky a opřela lokty o stůl. Co jsem to za člověka, měla bych plakat, měla bych být smutná, umřela mi přece matka – nic z toho necítím, možná jen prázdnotu, nezvyklé ticho, mlčící čtyři stěny... a zahanbující pocit úlevy, je maličký a stydím se za něj, ale je tam, někde v koutku. Na stole brýle, který si už nikdo nenasadí, musím je uklidit, na židli u okna nedokonče-

ná křížovka, proč jsem to tady nechala, přece jsem uklízela! Vstává, sešit s křížovkami zmizel v zásuvce, vzala ho ještě jednou do ruky – mám to vyhodit? Ne, ještě ne – zasunula sešit zpátky a trochu prudce přirazila zásuvku. Káva vystydla, chuť na koláč se vytratila, Bohunka otevírá dvířka kredence. Matčin hrnek na čaj – *kolikrát jsem ti říkala, abys mi ten čaj nedělala tak silnej, víš, že mi pak tluče srdce, thein je horší než kofein, to ví každý! Ovocnej čaj ne, není dobrej, má to takovou chemickou příchut, jen slabej obyčejnej* – pár otlučených talířů, hned zítra to všechno vyhodím a vyndám si konečně svoje nádobí, František si z toho nic nechtěl vzít, když odcházel: „Proč bych si bral nádobí, jen si ho nech, budete ho potřebovat!“ Tu soupravu jsme dostali jako svatební dar – bože, to už je skoro třiatřicet let, bodejt, už je to pět roků, co mi bylo padesát a Fandovi je jedenatřicet... Vlastně už to nádobí vyšlo z módy, chtěla jsem ho dát Vendulce, když se s Fandou brali, ale nechtěli, že už mají nové – taky jsem po svatbě nechtěla nic starého, ale všechno svoje a nové, ale – *copak vám nestačí to, co tady je, stejně to není kam dát, to moje je ještě dávno dobrý, až tady nebudu, dělejte si, co chcete, ale zatím jste v mém domě a...*

Nádobí jsme zabalili a uložili na půdu, bylo nám to oběma líto, ale nechtěla jsem, aby dělala kyselé obličej, a stejně nám jen neochotně udělala aspoň trochu místa, nábytek byl taky její a to, co jsme si koupili a dali do svého pokoje, jí bylo solí v očích.

Taky jste nemuseli utrácet za nábytek, beztak je to všechno fórový a nic to nevydrží, no je to vaše věc, ale stejně se mi to nelíbí! Prosím tě, semhle přece ten peříňák nemůžete dát, jak by to vypadalo, semhle ho dejte

a na ten gauč, když už musíte mít novej, si dej tydlety polštáře a záclony, jestlipak máte taky nový záclony, jéžíš, takhle přece nemůže ten stolek stát, přerazili byste se o něj...!

František byl trpělivý, moc trpělivý, ale tehdy poprvé a zdaleka ne naposled to přeteklo: „To nám, sakra, musí do všeho mluvit? Prosím tě, řekni jí, ať se stará sama o sebe a nás nechá bejt, já se s ní nechci hádat!“

Neřekla jsem nic, nikdy jsem nic neřekla, bůhví proč jsem neměla odvahu, proč jsem se jí bála nebo spíš se bála toho, že se dopálí a bude dělat kyselé obličej a nebude mluvit – dneska vážně nevím, proč jsem se nevzepřela a nevykřičela jí to do očí, snad proto, že jsem nikdy nesnášela kolem sebe ovzduší zlověstného ticha. Chtěla jsem bejt vždycky s každým zadobře, dneska vím, že to někdy při nejlepším vůli nejde... Tehdy jsem si to snad ani neuvědomovala, spíš se mi zdálo, že náš vztah s Františkem nemůže nic na světě ohrozit, zvlášť když jsem brzy po svatbě zjistila, že jsem těhotná. Těšili jsme se moc...

Tehdy v té době byla i matka trochu klidnější, dokonce byla vlídná i k Františkovi, občas jsme ji vzali do biografu nebo na večeri – *Budete utrácet za starou bábu, to je škoda* – upejpala se, ale bylo vidět, že je ráda. Myslela jsem tehdy, že bude opravdu všechno dobré, věci se srovnají a přijde klid a pohoda. Jenže mluvit do všeho stejně nikdy nepřestala – měla holt takovou povahu a běda, kdo se postavil na odpor! Já jsem s tímhle žila od dětství, byla jsem na to zvyklá a pak – byl tady táta a jeho vlídná a nekonfliktní povaha, dokázal mě vždycky vyvést ze tmy a postavit na světlo...

Bohunka dopila studenou kávu – tři čtvrtě na osm,

za chvíli tady bude Fanda, rychle opláchla šálek a doli-la vodu do konvice – určitě si dá kafe, pojede nejmíň tři hodiny, to musel vstávat strašně brzo, Vendulka ani děti rozhodně neprijedou – no co, dám ty čokolády a kindervajíčka, co jsem jim koupila, Fandovi, třebaš přijedou v létě aspoň na pár dní... Vstala a potáhla si sukni pod kolena – *měla bys nosit delší sukni, jsou ti vidět křečový žíly a to není hezký, podívej, jak vypadá Divišová, když chodí po zahradě v trenýrkách, kdo se má na ni koukat...* – „Tak se nekoukej!“ chtělo se mi vykřiknout, ale proč? Před třiceti lety jsem měla křičet hodně nahlas a snad i bouchnout do stolu, ale dneska? Vyndala z kredence šálek a na stůl postavila talíř s ko-láčem. Určitě nesnídal, musí něco sníst, voda se vaří, v konvici cvaklo. Přehlédla ještě jednou stůl – je tady všechno, co je potřeba, ani na cukřenku jsem nezapom-něla, i když sama nesladím, ale Fanda dost, posledně se mi zdálo, že tloustne, má sedavý zaměstnání, měl by dělat nějaký sport, aspoň rekreačně, jak jinak, už taky není mladík. Panebože, kam to všechno uteklo, děti jsou dospělý, když je vidím, vlastně ani nevěřím, že jsou to moje děti, takový lidi velký... Vyběhla po schodech do ložnice, rychle ustlala rozházenou postel, v koupelně kouká do zrcadla. *Proč ses dala tak ostříhat, máš pár vlasů, a takhle je to ještě víc vidět! Já se ti, holka, di-vím, že nevíš, co ti sluší – teda takhle ostříhané vlasy rozhodně ne, to mi věř! Vypadáš, jako kdybys utekla z kriminálu, aspoň si na to dej trvalou, víš, že máš vlasy jako hřebíky, ani učesat to pořádně nejde! No jen se na sebe podívej, líbí se ti to?* František měl odjakživa rád krátké vlasy, kvůli němu jsem se dala ještě před svatbou poprvé ostříhat a tak nějak jsem si na tenhle